

CRÓNICA DE LAS FIESTAS 1997 (Pep Jordà)

Ara fa poc menys d'un any, justament el dia que havíem de celebrar l'assemblea de maig una inesperada notícia ens queia al damunt, com un poal d'aigua freda. No volíem creure-ho. Si només feia uns dies, havíem estat amb ell compartint festa i alegria. No era possible. Però, lamentablement, era veritat. La mort sempre imprevisible i sempre inevitable, se'ns havia endut, a traïció i sense atendre a raons a Julio Cornelio. Un amic, un fester, un company.

Així és que, amb el cor glaçat i l'ànima feta pols, vam acudir tots a l'església Santa Maria a donar-li l'últim adéu al nostre ex-primer tro. Un dels principals artífexs del trasllat de local, i de dos brillants i reeixits anys de càrrec. Finalitzada la missa, a les portes de l'església, els músics de la Primitiva van voler també acomiadar-lo a la seua manera. Amb "L'entrà dels moros". Que van interpretar con mai, perquè Julio pogué escoltar-la, amb orgull i emoció, des d'allà on ara siga.

Diuen que únicament mor allò que s'oblida. I deu de ser veritat, perquè a la setmana següent, quan finalment es va celebrar l'assemblea, Julio era amb tots nosaltres. Estava present en les emotives cartes que ens van llegir, el seu propi fill, Jordi Richart, i Paco Payà. Estava viu en la memòria, en el record i, especialment, en el cor de tots els abencerrats. Potser per això, i a més a més perquè s'ho havia guanyat l'assemblea va concedir-li la distinció d'Abencerratge d'Honor a títol pòstum. Un homenatge merescut que tots haguéssim preferit fer-li en vida.

Unes setmanes després, encara una mica ensopits, sense saber massa be què ens havia passat, vam treure de l'armari les bermudes, les vam espolsar, i amb paciència i amb saliva, com l'elefant i la formiga, es vam embotir dins d'elles. Després vam tirar-nos al damunt una samarreta de propaganda, d'eixes que mai s'acaben de llegir bé per culpa els "michelins", i amb pinta de boy scouts, crescutets i de bon any, s'en vam anar al ranxo de Santiago Guillem a gaudir d'un dia de camp.

L'assistència, com a molts dels actes organitzats per la filà, no va ser massa nombrosa. Mitja entrada. Però ves per on, això ens va vindre molt be als que vam anar a la dinà, perquè, per primera volta en la història vam menjar gambes fins que se'ns van eixir per les orelles. L'únic problema va ser el sol. Un sol de justícia que ens va fer beure més alcohol que el que consumeix l'ambulatori del Perú en època de vacunes. L'assumepte del xampany amb que es va rematar la festa mereix un punt i apart.

Sabem que la relació dels abencerrats amb els espumosos és objecte d'estudi. Que des de fa uns anys ja no ens sorprenem quan ens posen a taula unes marques que tombarien de cul al "Consejo Regulador del Cava". Marques que li diuen fes-te arrear al Tío de la Bota, a Savín i a Don Simón. Però el nivell que es va assolir el dia de la dinà ha marcat una cota difícilment superable. Un abans i un després en la història de les dinades. El xampany en qüestió es deia "Pacto de Familia". Jo no sé a vosaltres però a mi la cosa més que a xampany em feia olor a organització siciliana.

Jo me'l vaig prendre sense gosar a fer cap comentari i mirant de reüll per si algun capo mafiós em vigilava. A este pas ningú s'estranyarà si tornem a posar de moda marques de begudes oblidades en la nit dels temps com ara el Sumby, o la llimonà Pitusa.

Després tots se'n vam anar de vacances. Uns al camp, altres a la platja i uns altres a fer la mar. Que és una manera molt econòmica d'anar a la costa sense tindre que sortir de casa. A la tornada, i quasi sense adonar-nos, ens vam plantar en octubre, i poc després en el mig any. Un parèntesi de festa, amb el que iniciàvem el compte enrera cap a una nova edició dels moros i cristians.

Com mana la tradició a boqueta nit vam acudir a la Glorieta, per veure que eren capaços de fer amb un grapat de fesols i un penjoll de botifarres els nostres cuiners, Jordi Terol, Vicent Arques, Rafael Romà i Miquel Ballbé. Mentre ells feien l'olla la resta d'abencerrats ens vam dedicar a fer l'òbila pels voltants. Per cert que el parc, amb tant de pavelló i tant de xiringuito semblava l'Expo 92, i Rafael Vicedo amb la seua alçada d'Iñaki Urdangarín la torre de comunicacions. Una torrassa que ens venia molt be als "pulgarcitos" perquè ens servia de punt de referència evitant que ens perdérem entre la multitud.

Quan l'olla va estar cuïta, la gent va començar a escampar el poll. Nosaltres vam fer el mateix. Com que sabíem com les gasta el jurat, ho vam donar tot per perdut i s'en vam anar a prendre posicions per formar. Tot i que algú proposava quedar-se allí a sopar i cantar la coneguda cançoneta que diu : Pasamos muy buenos ratos, echando pan a los patos. Cuando más pan les echamos, mejores ratos pasamos. Però ves per on, aquest any sí. Aquest any vam guanyar, per primera vegada en la història, el concurs d'olla. I no hi havia ningú per arreplegar el guardó. Afortunadament prop d'allí es trobava Pep Sou - que entén prou d'aquestes coses - i va cobrir-nos l'expedient.

En arribar a la Font Redona la banda estava preparada. Potser en agraïment al pergamí que va lliurar-li la filà en juny, reconeixent el seu comportament exemplar en la humida entrà de moros de l'any 96. Quan ens va arribar el torn d'arrancar tots ens vam preguntar per on ho faríem. Per Santa Rosa, per la Cordeta, o per Corea ?. Afortunadament algú amb trellat, va recordar allò de no deixes les sendes velles per les novelles, i vam baixar, com tot el mon, per Sant Nicolau. Amb uns carrers vestits de festa i atapeïts de gent i sense tindre que arrossegar, com antigament passava, l'estigma dels llaners solitaris.

Després d'unes jornades de reflexió iniciades a l'assemblea del mig any, sobre si anàvem o no anàvem a Fontilles. Després de decidir si ho fèiem amb sarnatxos i potets o si avisàvem a Tele Pizza. I després d'atendre les profundes explicacions del primer tro sobre la història dels garibaldinos, vam anar al sanatori a participar en un dia de festa. Una festa que enguany comptava amb importants novetats. Una d'elles va ser la substitució de la diana per la gloria. Tractant-se de gloria, Javier Garcia tenia totes les paperetes. Dit i fet. Ell va ser l'encarregat de representar-nos amb lluentor en aquest acte virginal, afegint de rebot una nova participació al sèu extens currículum gloriario, on ja figura una de carrer, i 45 o 46 més d'hospital, preventori i asilo.

Al Nadal, a més del sopar del pobre i l'abranor que ens va produir l'ou fregit i les sardines, a més de passar la ma per la paret amb la loteria, i de suportar amb un somriure el fet de tornar-nos un any mes vells, vam tindre que sofrir la guerra del calendari. Una polèmica sense massa trellat que a punt va estar d'espalllar-nos a tots i de deixar-nos la festa feta un drap.

Les manifestacions, i els manifestos van acabar treien el tema fora de si. Es va remenar la merda, i l'olor va arribar fins l'Associació cobrant-se de seguida notables víctimes. Al febrer, en vista del caire que havien pres els esdeveniments, l'alcalde va fer marxa enrere i va deixar les coses com estaven. Es van convocar eleccions en l'Associació, en les que Paco Payà va sortir elegit com a membre de la Junta, i el tema, mes o menys, va quedar resolt. No es va agarrar, però, el bou per les banyes. I abans o després s'haurà de fer, si no volem que d'una topada ens envie allà on brama la tonyina.

La resta de l'any se'ns va passar en un bufit. Assistirem a un grapat d'ensaios. Tots iguals i tots diferents. Un d'ells va estar generosament finançat per Rafael Romà amb motiu del casament del sèu fill Gabriel. En altre Santiago Úbeda, ens va demanar que ens solidaritzarem amb ell per reclamar als punyeteros madrilenys la dama d'Elx. En un altre Jordi Terol va començar a suar amb la fluïdesa que el caracteritza i Abelardo, que estava al sèu costat, se'n va anar corrent a avisar l'Ajuntament pensant que havia arribat la gota freda.

Una altra característica dels ensaios, on per sort s'han oblidat les taules rodones, van ser les conversacions amb só estereofònic d'alta fidelitat entre els dos tenors, Pep Sempere i Paco Miro. I els discos dedicats, que van convertir el local en una sucursal de Radio Pepito. Les nits d'ensaiu, era cosa freqüent veure a un dels nostres negociant amb la xaranga la interpretació d'un tema. De categoria, a més a més. Perquè a Bosco li va pegar per "Churumbelerías" i a Alfonso Carbonell per "Xisco". Si seguim així prompte acabarem fent el cabo a genollons i demanant als xics d'Apolo que ens toquen "Elda Musulmana".

El diumenge 30 de març, Alcoi despertava a la festa amb la celebració de la Gloria. Poc abans de les deu del matí, amb l'acompanyament d'un càlid sol primaverl, i d'un grapat d'abencerratges Pablo Marcos Sancho i Javier García, polits i immaculats, sortien al carrer amb el nostre disseny. Minuts després Pablo iniciava la seua participació en el pregó de festa acompanyat pel pas-doble "Mi Barcelona". I Javier García y Colón de Carvajal - arplegant el testimoni d'una nissaga de gloriarios - va fer el mateix a l'hospital. Per cert que al pobre ningú li va explicar els detalls del protocol i es va passar el matí buscant son pare per a que li aconseguira un bono-bus per pujar al Preventori.

Al dia següent es va destapar el cartell. Mes polèmica. Encapçalada pel regidor Peralta, el Marichalar alcoià, i per un grapat de paisans que com Shongoku es van obstinar en buscar les boles del drac. Però a diferència del tema del calendari la sang no va arribar el riu, i les tres setmanes d'entraetes que van vindre a continuació ens van llençar de ple cap a la festa.

Després de l'entraeta a escoti, i la del "montepío" va arribar el diumenge de la Gloria Infantil. Jordi Corbi Tormo va ser l'encarregat de representar-nos en l'acte. No cal dir que ho va fer a la perfecció. Sense perdre en cap moment ni el ritme ni la mesura. Bones maneres que deu haver heretat del sèu presumpte pare Vicent Corbi. Per cert, que la seua bona traça i la notable alçada, van merèixer algun que altre comentari de les mares de la resta dels glorieters, penedides de no haver donat als seus fills mes tasses de Cola-Cao.

Tres dies després, a punt d'encentar el pastís de la festa, es celebrava l'entraeta oficial. Una volta mes, l'acte va coincidir amb partit de futbol. Sembla que els directius de la Lliga ho facin a propòsit. La cosa no tindria la major importància de no trobar-se entre nosaltres l'asgarraçimals de Paco Miró, que és mes escandalós que la vaca de Milka i que ens va donar la nit a tots els que no som merengues. El cas és que, després de sopar, se'n vam tindre que anar a formar acompanyats per la seua veu esgarrada. Afortunadament, l'entraeta amb banda completa i xirimites, ens va ajudar a oblidar "las glorias deportivas" i ens va tornar les ganes de festa.

El dissabte abans de l'entrada, fent un parèntesi enmig de tanta diversió i tanta bogeria, un grup d'abencerratges per iniciativa pròpia però en representació de tota la filà, van acudir al cementiri a portar-li Julio Cornelio un ram de flors. Un bri de festa. I de passada, a demostrar-li que, tot i la seua absència continuava molt present en el nostre record.

Mentre començàvem a penjar les capes, a allisar el torbant, i a intentar recordar on collons vam deixar l'any passat la maleïda cantimplora, es vam plantar a les portes de la festa. Enguany, no ens va fer falta cap informe meteorològic de Huston. La tempesta que va caure el vespre de la processó del trasllat, obligant la seua suspensió i portant més perill que Cicciolina en un seminari, va ser un símptoma prou evident del que se'n venia al damunt. La cosa es presentava crua. Amb poca gent. Molts alcoians van passar de Sant Jordi i se'n van anar al Dragón Khan de Port Aventura. Amb les ferides del calendari mig obertes. I amb l'amenaça d'un nou diluvi universal. Mal rotllo.

Però, ves per on, cantar l'himne i aclarir-se el cel tot va ser un, malgrat que la interpretació va ser de pena i que el director, amb els braços amunt i avall, semblava el conillet de Duracel. Però amb un poc de sort aquest any no acabàrem, com el passat, amb els ous al bany de maria. A més a més, les ferides del calendari semblaven tancar-se ràpidament - tot i que només fora per tres dies - amb l'ungüent màgic de la música, les llums i el cafè licor. Després de tot aquestes festes de nou, tornaven a ser les nostres festes.

Amb les orelles plenes de tachins tachins, l'anima adornada de banderes i amb un castell al melic se'n vam anar a menjar l'olla disposats a traspasar al nostre interior la festa que ja s'escampava per tot arreu. Però primer havíem de formar, i com que sempre ens toca eixir els penúltims, Rafael Roma i Alejandro se'n van anar corrent a la recerca del bombo, com si foren els fills del vent en uns jocs olímpics. No van guanyar medalla. Només diploma perquè van arribar els quarts. Darrere els andalusos. Com sempre.

Una volta a la filà, i amb la botifarra al plat mirant-nos als ulls i demanant-nos guerra, es va iniciar una de les accions mes habituals d'aquestes festes : la recollida del tiquet. De sobte allò que semblava un sopar de germanor, es va convertir en les oficines de la O.N.C.E. a l'hora de liquidar-li els cupons a Enrique Bardisa. Tots amb els tiquets penjant com si fórem venedors d'iguales. Fent-se un embolic i donant-li al cambrer el carnet del Círculo de Lectores o la targeta del metge del colesterol, en lloc del justificant de l'olla. No nego que el tiquet és una bona mesura per controlar els àpats. Però s'hauria de mirar un altre sistema. Mes pràctic i mes discret.

Per exemple posar-nos un codi de barres a les ratlles de la túnica. El cambrer tan sols tindria que passar-nos el lector pel melic i així sabria, amb seguretat, si hem pagat o no. Una altra possibilitat seria inventar la Visa Abencerratge. Una targeta magnètica que podríem fer servir be en el caixer automàtic, que s'instal·laria a les portes de la filà, o be passant-la per la regata del cul d'aquell que vullga fer-se responsable de cuina.

La lluna plena retallada sobre un nítid cel blau i amb l'única companyia del Campanar il·luminat, semblava tancar-nos l'ullet als abencerratges la matinada del 22 d'abril. Des de la privilegiada posició del balcó d'Apolo vam vore com començava a posar-se en marxa l'engranatge de la festa, i com Alcoi despertava, en aquest matí tan diferent als de la resta de l'any. Mentrestant Xelo, la madrina, ja tenia els llaços dels dianers de fil de vint per a que feren goig en el moment d'arrancar a les portes de l'Ajuntament.

Minuts mes tard, amb l'elegància que ens caracteritza, l'esquadra dels abencerratges arreplegava els aplaudiments dels milers d'espectadors que assistien a l'espectacle. El cap d'esquadra va ser Julio Berenguer i la música que els acompanyava "Alma Andaluza". Per ironies del destí mentre ell passejava amb destresa el xafarot, l'experta dalla de la mort s'emportava a sa mare. Una absurda i dolorosa situació que ell mateix va descriure magistralment en un article aparegut al periòdic dies després.

Tot i que el matí va despertar amb un sol esplèndid, als abencerratges se'ns va ennuvolat un poc la vista, en arribar a les rodalies de la casa de Julio Cornelio Richart. El primer tro, va agafar el xafarot per girar l'esquadra. I entre el silenci de tots els presents i els tres avisos de "Fontinets" que va tocar la banda, tots vam retre un sincer homenatge al record de l'amic desaparegut.

S'ha parlat molt del moment sublim de l'arrancà de diana. Però jo, a mida que vaig fent-me vell, em sembla molt mes agraït el recorregut "del carbonato". Quico Aznar, que tampoc és un crio, deu de pensar el mateix, perquè es va apuntar a la baixada per Sant Nicolauet. I com anava així de content i relaxat ens va oferir un cap d'esquadra d'eixos que marquen època. Amb tota la flemma i tota l'elegància que és menester.

Acabada la diana els abencerratges s'en van anar a esmorzar a la filà, conill amb tomaca, mentre altres realitzàven la primera visita de cortesia als Gusmans per vore si podien tastar altres conills i altres tomaques intimant amb les boniques cambres. Una operació tan inútil com un diccionari de castellà en la casa de Johan Cruyff. Així és que, desnutrits i amb la cua entre cames, iniciaren l'escalada a Sant Mateu. Un escarpat camí sense retorn que tenia com a destí el local de Santiago Guillem.

Asseguts a taula, mentre reposàvem l'alè, a tothom li va pegar per fer "chistes" fàcils amb l'estètica del local. Que si semblava l'escenari d'un espectacle de la Fura dels Baus com va dir José Antonio Pérez, o que si tenia una certa retirada, tirant a "cutre", a la Llotja de Sant Jordi, com va apuntar Jordi Botella. De totes maneres el "chiste" més graciós encara estava per arribar. O millor dit estava esperant-nos al bufet amb cara de pocs amics.

El "chiste" era el dinar. Un menú "con fundamento" per la banda els collons, a base de pilotetes en aigua xirli, carn de "cochino jabalín" i fiambre per un tubo, cosa molt sospitosa tenint en compte la proximitat del tanatori. A més, com enguany no hi havia entre els cambrers cap espatllat pels bistrúrs de Marcelo, Rafel o Javier vam haver d'empassar-nos el ranxo sense poder tirar d'influència mèdica.

Plens d'embotit, com si fórem botifarres de ceba, i ben carregats de Delapierre, per a no tindre que fer dos viatges, van treure el nas pel Partidor. El capità dels Realistes ja havia dit la típica frase : Ara ja puc morir-me. I quatre esquadrers maldecaps l'altra : Açò no s'ha vist mai, símptoma evident de que l'entrà dels moros estava en marxa. Els abencerratges es vam afegir a la comitiva.

Que podríem dir de la participació dels abencerratges en l'entrà que no s'haja dits abans. O que sí s'haja dit. Que va estar un triomf. Que va copar el protagonisme de la millor televisió valenciana. Que les dos esquadres, la d'arrancà i la del castell, van realitzar una desfilada "de manual", com es diu ara, compacta, elegant i a bon ritme. Que els tres caps d'esquadra, Jordi Sempere, Eliseo Calabuig i Lalo Blanes van traure-li al xafarot el màxim profit. Que feia un sol esplèndid. Que la banda va sonar de cine gràcies al reforç del nombrós grup de dones con "pandero" i altres instruments de fer soroll. I que fins i tot els "malditos", les parelles de dos en fondo, i les parelles de fet, com ara Toni Donoso i Rafael Andrés, van demostrar una elegància i unes maneres que feien goig. En resum un complet èxit. Ple al quinze i complementari.

Després de fer "parada y fonda" en la filà Tomasines, s'en vam anar a baldar el brial. I poc després mentre uns quants anaven a l'apetitós i poc concorregut sopar de la filà, molt animat gracies a Bonet i "su órgano Hammond", altres se'n van anar a prendre posicions en la plaça de Dins. Alguns d'ells van passar tan de temps allí que al final els van eixir arrels, i de lluny, amb el monyo desfet, el gotet a la mà i el batot groc semblaven plataners. De Canaries. Van haver d'arrancar-los el dia el descans quan ja tenien gairebé la banana podrida.

El segon dia de festa va sorgir gris i plovisquejant. Tot apuntava a una segona diana en blanc i negre. Però sembla que al sol li va fer enveja el groc dels abencerratges, i de seguida es va obrir pas entre els núvols per acompanyar-nos en la desfilada. Una desfilada que va comptar amb una nombrosa participació de xiquets, amagats darrere les esquadres de majors i "samarros", que els feien de pantalla resguardant-los del vent.

Quan vam acabar amb aquest primer acte oficial del dia de Sant Jordi, i després d'haver pixat en els "cagaors" atòmics de la carpa, ens van llençar a la coca. Una àmplia varietat que hagués fet enveja als narcos colombians. Quan la farina i la tomaca se'ns va eixir per les orelles vam agafar els trastos i s'en vam anar a vore la processó del trasllat. Una processó on van haver més baixes i mes ferits que en la guerra de Cuba, i a la que, feliçment, va sobreviure el nostre banderí debutant Pepe Casabuena.

La resta del dia se'ns va passar davant del plat, davant del gotet o davall del torbant. Dinar en la filà, amb una tímida aparició de la banda del Romeral, l'única actuació d'esta selecta formació musical en les festes d'enguany. Control de presència en la Penya Bon Humor, per agarrar "tanda" per a la processó. Desfilada acompanyant Abelardo i Sant Jordi. I després una altra vegada a la filà, per sopar. Això o quedar-nos al carrer que és el lloc on està festa, i el lloc on els festers i els mirons hauríem de gaudir d'ella.

El dia dels trons el van encetar al jardí d'Apolo, entre empentes i colzades per fer-nos amb un lloc a l'ombra. Lluny del sol que anava escalfant les botifarres i el vi de "bellota", i que amenaçava deixar-nos fets uns tocacampanes. Després de reposar forces se'n vam anar a lluitar en la "batalla", i sembla que ho vam fer la mar de bé, perquè a les dos hores, gràcies a la nombrosa participació d'abencerratges i a la potència de tir dels cops Miguel Pascual Boixader i Gabriel Romà, ja havíem guanyat el castell.

Com havíem "vencido y desarmado" a l'exèrcit enemic i encara era prompte per dinar, vam dirigir les nostres passes cap a la Riojana i després cap a la Penya el Bon Humor, un local que com una mare tendra espera l'arribada dels abencerratges el dia els trons. Desafiant el perill evident de parar tots en el riu, ens vam instal·lar en la terrassa, i mentre Paco Picò, que es va enamorar de la cuinera per que deia que li tancava l'ullet - després vam saber que era "bizca" - anava portant-nos de menjar i beure, Bosco feia de rapsode oferint-nos una acurada selecció de poesia bucòlica.

Quan ja estàvem xarrant sang vam decidir fer una altra visita als Gusmans, i aprofitant el viatge tornar-los Pepe Casabuena, què no ens havia eixit bo. A veure si podien reintegrar-nos l'import o ens el canviaven per un altre gusmà en bon estat. Ho vam intentar, inclús els vam oferir diners, però no va poder ser. Tan sols vam aconseguir un plat de gambes després de jurar sobre la Bíblia que Casabuena se'n tornava amb nosaltres. Com ens venia de pas després vam

passar pels Navarros a informar-los que els Chanos estaven montant un drac en la plaça, per si volien prendre mesures, i a recordar-los el que diu Vicent Corbí, que $22 + 23 + 24$ sumen 69. Sempre.

Quan vam arribar a la filà allí ja tot anava a "perra". Àngel, el trompeta, damunt la cadira tocant un bolero. Alfonso Carbonell i els ajudants acompanyant-lo amb les campanetes com si foren Mike Oldfield en un concert de "Tubular Bells". La meitat d'abencerratges amb la "servilleta" al cap, i l'altra espaterrada baix les taules. Santiago Guillem buscant un micrò. Juanito Sirvent amb un guant que li arribava al colze i que utilitza per fer els reconeixements vaginals de les egües, buscant un forat amic. Un desgavell en tota regla. Vaja. Tal i com estaven les coses no va ser gens estrany que els cristians ens apallissaren en l'alardo de la vesprada.

I com qui no vol la cosa, un parell d'hores després tornaven a ser a la plaça davant del castell, esperant que la presència del Sant Jordiet ens acomiadara les festes d'enguany. Unes festes que, com sempre, han estat un bocí d'aire fresc. Unes festes on els abencerratges hem estat colze a colze. Unes festes felices i joioses que ara anunciaven el seu final. Tot i que aquest final no era més que la fi del principi, perquè prompte arribarà Abril i amb ell una nova primavera que ens tornarà a vestir de festa als abencerratges companys.